

UN ÎNDREPTAR AL MORAVURILOR SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI ACTUALE

AN AUTHENTIC GUIDE TO THE PRESENT DAY MORALS OF ROMANIAN SOCIETY

VASILE MAN

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad

E-mail: vasileman@revista-studii-uvvg.ro

Abstract

The writer Paul Everac, an important play writer in the world of Romanian drama, offers us an extraordinary book, entitled Letters, published under the SemnE publishing house imprint, Bucharest, 2008. Written in epistolary form, the tome is comprised of 110 letters, most of which have been written during the past 20 years. The letters are addressed by the author to various people responsible for the country's future well being: executives, mayors, ministers, high officials and last but not least the President himself.

The book Letters by Paul Everac is an authentic guide to the present day morals of Romanian society.

Cuvinte cheie: *scrisori, personalități, îndreptar, educație, cultură.*

Key words: *letters, important people, guide, education, culture*

Scrisoarea, după cum este definită în Dicționarul de terminologie literară, este „scriere în proză adresată unei persoane reale sau fictive, prin care autorul expune, într-o formă familiară, obișnuit agreabilă, puncte de vedere personale asupra unor probleme care-l preocupă sau relatează impresii, cu caracter critic adesea, culese din cercetarea moravurilor societății înconjurătoare”.

Sunt cunoscuți ca autori de scrisori, în literatura universală: Voltaire (scrisori filozofice), Albert Camus (Scrisori unui prieten german), la francezi; Fr. Schiller (Scrisori despre educația estetică a omului), Reiner Maria Rilke (Scrisori către un tânăr poet) la germani; A. Manzoni (Scrisoare asupra romantismului) la italieni etc.; iar dintre scriitorii români: C. Negruzzi (Negru pe alb sau Scrisori la un prieten); I. Ghica (Scrisori către V. Alecsandri) etc.

Înscriindu-se în canoanele unei scrisori definite mai sus, scriitorul Paul Everac, nume de referință în dramaturgia românească, personalitate proeminentă a culturii române contemporane, propune spre lectură un extraordinar volum de 110 Scrisori [1] adresate de autor, majoritatea, în perioada ultimilor 20 de ani, diverselor persoane cu responsabilități față de destinele țării: directori de instituții, primari, miniștri, înalți demnitari, neocolind nici pe președintele țării.

Volumul „Scrisori” de Paul Everac, constituie un adevărat îndreptar al moravurilor societății actuale românești. Dialogul de pe scenă, urmărit doar în sala de teatru, Autorul reușește, prin scrisorile publicate într-o carte, să-l amplifice prin lectură, în beneficiul cititorului.

„Războielile mele – precizează autorul, în Prefață – sunt, în mare măsură, ale autorului dramatic barat și aruncat pe tușă. Cazul ar părea irelevant, minor, dacă el n-ar induce o situație mai generală a scriitorului de teatru, și nu numai de teatru. A lupta pentru **operă** e o luptă pentru **existență** și **postumitate**. Detaliile cazului meu particular configurează și un impas general al epocii”, iar războiul cel mai substanțial este purtat în sfera ideilor, considerându-se o voce a societății civile „cu răspundere limitată, dar cu infinită dorință de bine”.

Într-o scrisoare adresată domnului Președinte Iliescu, de Crăciunul anului 1994, Autorul semnalează că „Școala e destul de formală și dogmatică, nu crează un ethos, nu formează patrioți, nu dă mândrie și onoare, nu dă decență și viziune superioară... Șansa de a produce caractere e modestă. Guvernul, bineînțeles, ia în atenție numai aspectul financiar”. De cultură, nu mai are grijă

nimeni. „Invasia în limbă e cumplită. Indecența dizolvantă de nuanță porno – sexy e la ea acasă, ca și diversiunea sa. Prin bombardament mass-media populația se desensibilizează, balansează între vehemență și apatie, pierzând măsura. Guvernul, absent”... „Starea sanitară e la punctul ei cel mai de jos...” Iar în încheierea scrisorii, în care nici justiția, nici administrația și oamenii politici nu sunt ocoliți de aprecierile acide pe care le merită, sunt semnalate și „unele semne bune (căci mai sunt)”, dar „nu modifică hotărâtor spectrul.

Formula de încheiere a scrisorii este optimistă, dorind Președintelui țării „inspirație, seninătate și forță. Cât mai multă forță”.

„Personajele” cărora le scrie Paul Everac sunt prezentate, până la detalii, cu ochiul ager al dramaturgului care taxează toate defectele umane. Adresându-se domnului Mugur Isărescu, Autorul îi spune: „Sunteți pontiful unei instituții de care se leagă nemijlocit prosperitatea țării. Puteți crea prosperitate aparentă, iluzie de activitate, răsturnări de bursă, schimbări de clasament. Aveți joc direct răspunzător de ce ni se întâmplă în țară și în străinătate, de cât ne îndatorăm, de cum plătim....Ați fost mereu sfătuitorul, consilierul, capul limpede, specialistul. Ați fost mereu profesionistul, savantul, ba chiar negociatorul. Unde ne-ați târât ?

Domnului Nicolae Manolescu, autorul îi scria despre onoare. Domnului Noica (la 2 iulie 1979) îi mulțumește pentru cartea trimisă, „Sentimentul românesc al ființei”, despre care îi împărtășește câteva impresii, găsim-o „extrem de seducătoare”, iar în încheiere: „Vă mulțumesc că ați scris-o, vă mulțumesc că mi-ați dat-o. Vă îmbrățișez cu afecțiune” (Paul Everac).

Adresată, în termeni solemni, „Prea Fericirea Voastră” Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Autorul își începe scrisoarea spunând: „Trebuie să vă declar că ne-am bucurat mult când Mitropolitul Moldovei, bărbat chipeș și prestant, a devenit conducătorul bisericii noastre”. Lăudat, în scrisoare, pentru cultura și inițiativa sa, urmează îndemnul: „Ați apucat Prea Fericite, nu numai cârja, dar cred că și drumul cel bun! Mergeți întărit de lumina divină spre forța socială generoasă și spre inflexibilă, persuasivă autoritate morală într-un stat debil. Vă doresc izbândă, spre lauda lui Dumnezeu și binele tuturor! (Paul Everac).

Scriindu-i Domnului Petre Roman (iunie 2004) Paul Everac avea să-i mărturisească, la acea dată, „Vă păstrez o încă neumbrită stimă intelectuală”.

În scrisoarea adresată Domnului Ministru Răzvan Theodorescu (27 decembrie 2001) dramaturgul Paul Everac va spune: „Mă simt îndemnat să-mi achit o datorie de civilizație și recunoștință transmițându-vă, odată cu urări de prosperitate și fericire personală pentru Noul An, volumul de teatru abia ieșit din tipografie, pe care ați binevoit a-l sponsoriza”.

Concluzii

Volumul „ Scrisori” al dramaturgului și intelectualului de elită, Paul Everac, se încheie cu o postfață în care se afirmă, cu lucid temei: „Extrăgând esențialul din aceste (prea) variate epistole, problema ar fi de unde luăm factorul de regenerare, căci tabloul clinic e destul de mohorât”. Iar după enumerarea minusurilor din realitatea actuală se propune găsirea „unei viziuni cu adevărat fecunde”.

„Scrisorile” lui Paul Everac servesc scrierii celei mai autentice istorii a României actuale”.

Bibliografie

1. Everac, P. – *Scrisori*, Editura SemnE, București, 2008.

